

Onderwerp: **Ontwerp-Programmabegroting 2020**

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

Wij stellen u voor de Programmabegroting 2020 vast te stellen en daarmee:

1. opdracht te verlenen aan ons college tot uitvoering van de programma's en deze vast te stellen met betrekking tot de doelstellingen en speerpunten;
2. de bijbehorende budgetten per beleidsproduct (en per programma) voor 2020 te autoriseren;
3. de belastingen, met uitgezonderd de reclamebelasting, de precariobelasting OZB niet-woningen, voor het jaar 2020 te verhogen met 1,00%;
4. de belasting tarieven voor de OZB niet-woningen (eigenaren en gebruikers) te verhogen met 25%;
5. de tarieven en heffingen de leges bestemmingsplannen, leges omgevingsvergunning en de leges burgerzaken (binnen het kader van de landelijke maximumtarieven) te verhogen met 1,00%;
6. de tarieven van de afvalstoffenheffing te verhogen met 5,00%;
7. de rioolheffing te verhogen met 1,50% (conform VGRP);
8. de tarieven van de grafrechten te verhogen met 7,00%;
9. akkoord te gaan met de uitvoering van de beleidstoevoegingen 2020 en de daarbij behorende lasten;
10. de geactualiseerde prognose meerjarenbegroting 2020 – 2023 vast te stellen;
11. de reserve precariobelasting op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene reserve;
12. de voorgestelde aanwendungen en stortingen in de reserves en voorzieningen (zie hiervoor paragraaf 3 en bijlage 1) te autoriseren;
13. de mandaten op het gebied van strategische grondaankopen en instellen van voorbereidingskredieten ten behoeve van de grondexploitatie aan het college toe te kennen (zie hiervoor paragraaf 5);
14. het incidentele begrotingstekort ad € 252.000 te onttrekken uit de algemene reserve.

A) Aanbieding

Hierbij bieden wij u de ontwerp-Programmabegroting voor 2020 aan, inclusief de meerjarenbegroting voor 2020-2023. Het komende jaar staat in het teken van gezonder leven in een duurzamere wereld onder onzekerder financieel gesternte.

Bij de Kadernota gingen we nog uit van een begrotingsoverschot van € 0,19 miljoen. Per saldo laat het begrotingsresultaat nu een nadelig saldo van € 0,25 miljoen zien. De belangrijkste oorzaak hiervoor ligt in hogere uitgavenniveaus in de drie hoofdgroepen van het sociaal domein: de WMO, jeugdhulp en de participatiewet. Ook andere gemeenten worden met hogere uitgaven in het sociaal domein geconfronteerd, waardoor begrotingstekorten ontstaan. Gemeenten om ons heen kiezen voor bezuinigingen: het sluiten van voorzieningen, het bijstellen van ambities.

U heeft in de Kadernota 2020-2023 keuzes gemaakt die de inkomsten van de gemeente verhogen. Deze en de extra accessen uit het gemeentefonds leiden tot een meerjarig sluitende begroting, waarbij we de kanttekening plaatsen dat er financiële tegenvallers kunnen komen.

De ambities in de Kadernota hoeven –vooralnog- niet bijgesteld te worden. Wel geldt dat gewijzigde inzichten, wensen en omstandigheden het nodig kunnen maken om andere keuzes te maken en plannen bij te stellen.

B) Samenvatting Kadernota

In de in juni vastgestelde Kadernota staan prettig wonen, werken en recreëren centraal.

Wonen moet aantrekkelijk en veilig zijn in toekomstbestendige, gevarieerde wijken en dorpen en een gevarieerd voorzieningenniveau.

De gemeente is een aantrekkelijke, groene, duurzame gemeente, met zowel fysiek als sociaal een gezonde leefomgeving.

We streven naar een samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen meedoet, waarin mensen zich met elkaar verbonden weten en samen redzaam zijn.

Ook moet er voldoende werkgelegenheid zijn. Bedrijven moeten goed bereikbaar zijn en voldoende duurzame ontwikkelingsmogelijkheden hebben, waarbij innovatie wordt gestimuleerd.

Initiatieven vanuit de samenleving worden gestimuleerd en, waar nodig, gefaciliteerd. Vroegtijdige betrokkenheid van de samenleving is belangrijk. Iedereen moet de kans hebben om mee te doen en na te denken over gezamenlijke waarden en ambities.

Onze rol schuift op van een beleidsbepalende naar een meer faciliterende. Daarvoor willen wij een transparante, innovatieve organisatie zijn, die de verschillende mensen en wensen in de samenleving met elkaar verbindt.

De samenleving is aan zet en de gemeentelijke organisatie is er voor de samenleving. Van de andere kant willen wij erop toezien dat de democratische legitimatie, met een transparante afweging van alle in het geding zijnde belangen, gewaarborgd blijft.

C) Uitwerking Kadernota en nieuwe ontwikkelingen in Programmabegroting

Grip op groei

In de Kadernota signaleerden wij dat de gemeente harder groeit dan waar bij het opstellen van de Strategische Visie 2030 vanuit is gegaan. De grens van 70.000 inwoners wordt naar verwachting tien jaar eerder, rond 2030, bereikt.

In de Kadernota gingen we uit van een uitbreiding van gemiddeld 450 - 500 woningen per jaar. In deze programmabegroting is rekening gehouden met een toename van bijna 600 extra woningen in 2020 en meerjarig van een gemiddelde groei van 500 extra woningen. Hierbij plaatsen wij de kanttekening dat de stikstofimpasse hier invloed op heeft.

Stikstof

Het rapport 'Niet alles kan' van de commissie Remkes geeft aan dat er een grens is aan de economische activiteiten in ons dichtbevolkte en krap bemeten land. Het rapport van de commissie moet antwoord geven op de stikstofimpasse die sinds eind mei speelt. Toen haalde de Raad van State een streep door het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Ruim 18.000 projecten worden geraakt door de uitspraak.

De situatie rondom stikstof is te ingewikkeld voor een simpele oplossing. Het rapport doet voorstellen voor de bescherming van de door stikstof bedreigde natuur en het herstel van de biodiversiteit. Weinig van deze voorstellen zijn eenvoudig en snel uitvoerbaar. De bouwsector, provincies en gemeenten verkeren in onzekerheid over hoe zij gestrande bouwprojecten kunnen vlot trekken. Het kan nog maanden, zo niet langer duren voordat daar een oplossing voor komt. De gevolgen voor de groei van het aantal woningen zijn dan ook onduidelijk. De stikstofimpasse is als risico benoemd in paragraaf 2 Weerstandsvermogen.

Omgevingsvisie

Een snelle groei van het aantal inwoners heeft gevolgen, zowel voor het fysieke als het sociale domein. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. In de Kadernota gaven wij aan dat wij in het najaar met een plan van aanpak komen voor het opstellen van een Omgevingsvisie. Daarin geven wij aan hoe wij de dialoog met de omgeving willen starten over de ontwikkeling van Barneveld en wat hiervan de keuzes en consequenties zijn. De ambities en de in de Strategische Visie 2030 uitgezette koers worden tegen het licht gehouden en waar nodig bijgesteld.

Sociaal Domein

Net als elders in het land is bij onze gemeente sprake van hogere uitgaven door een groter beroep op een aantal voorzieningen. In 2019 is gestart met de uitvoering van het Werkprogramma jeugd. Het doel is kostenreductie, daling van het aantal jeugdigen in verblijf en door middel van preventie te voorkomen dat specialistische jeugdhulp nodig is. Wij signaleren dat de uitgaven voor specialistische jeugdhulp stijgen, met name omdat de zwaarte van de problematiek nog steeds toeneemt. De eerste resultaten van de transformatieprojecten uit het Werkprogramma jeugd laten wel een verminderde stijging zien. Het doel is om tijdens de looptijd van het werkprogramma (2019-2021) de uitgaven volledig te stabiliseren.

Preventieactiviteiten vragen om een investering voordat ze wat opleveren. Samen met alle betrokken partners hebben wij één Platform Jeugd opgericht. Hierin werken deelnemers samen aan thema's die staan voor belangrijke levensgebieden van kinderen. Het gaat om een aanpak gericht op meer perspectief op normale maatschappelijke participatie en een gezonde ontwikkeling. Zo gaan we nauwer samenwerken met scholen en huisartsen, zodat we problemen met opvoeden en opgroeien eerder signaleren.

Wij verwachten een forse toename en uitgaven voor de Wmo-voorzieningen. Dit heeft te maken met een aantal factoren: een versnelde instroom vanuit de jeugdhulp, een verminderde instroom/toegenomen uitstroom uit verblijfsvoorzieningen voor mensen met chronische psychiatrische problematiek en een toename van het aantal kwetsbare ouderen dat zelfstandig blijft wonen. Niet alleen het aantal Wmo-cliënten neemt toe, ook de zwaarte van de problematiek.

Daarnaast is landelijk een uniforme lage inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor gebruik van Wmo-voorzieningen ingevoerd. Dit leidt tot minder inkomsten voor de gemeente, waarmee in de begroting rekening is gehouden. Niet uitgesloten is dat deze wijziging een aanzuigende werking gaat hebben, met andere woorden dat meer mensen gebruik gaan maken van Wmo-voorzieningen. Gezien de onvoorspelbaarheid hiervan is hier in de begroting geen rekening mee gehouden. We zullen dit monitoren.

Zoals eerder gemeld in de Kadernota, is de doelgroep van de Participatiewet sterk veranderd. Een grotere groep inwoners heeft voor langere tijd ondersteuning nodig bij het vinden en behouden van werk. Ook nemen de uitgaven voor re-integratie instrumenten toe. Dit terwijl het goed gaat met de economie en er veel vacatures zijn. Werkzoekenden die relatief eenvoudig plaatsbaar zijn, hebben voor het overgrote deel al een plek op de arbeidsmarkt gevonden. Het plaatsen van werkzoekenden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt vraagt om extra inzet van begeleiding en instrumenten. Bij ongewijzigd beleid verwachten we de komende jaren een tekort op het BUIG-budget (een gebundelde uitkering van het Rijk voor het bekostigen van uitkeringen in het kader van onder meer de Participatiewet en levensonderhoud startende ondernemers) en een toename van uitgaven uit het re-integratiebudget. Dit leidt mogelijk tot andere beleidskeuzes in de toekomst. Met het door de raad gevraagde memo 'wijziging bijstandsbestand' geven wij inzicht in deze problematiek, waarna wij later dit jaar verschillende scenario's schetsen met de bijbehorende verwachte (financiële) gevolgen.

Duurzaamheid

De gemeente Barneveld heeft zich - door ondertekening van het Gelders Energie Akkoord in maart 2015 - gecommitteerd aan een tussendoel van het Klimaatakkoord van tenminste 55% CO2 reductie in 2030. De gemeente moet aangeven hoe de landelijke opgave voor duurzame energieopwekking wordt vormgegeven. Dit in afstemming met de regio (via de Regionale Energie Strategie), waarbij wij nadrukkelijk samenwerking zoeken met lokale initiatieven van burgers en ondernemers. Aan de hand van de CO2-ladder beperkt de gemeente haar eigen CO2 uitstoot.

Eind 2019 start de gemeente met een zogenaamde dorpenoer en gaat het energieloket ook de wijken in. Zo wordt ook gestart met enkele Wijken van de Toekomst, waarbij de gemeente met inwoners en andere betrokkenen uit een wijk om tafel gaat om een concreet wijk(warmte)transitieplan te maken.

Ook worden burgers en bedrijven geïnformeerd over klimaateffecten en risico's en gestimuleerd om, net als de gemeente, maatregelen te treffen om (de gevolgen van) hitte, droogte en heftige buien te voorkomen.

Duurzaamheid omvat meer thema's dan alleen energie en klimaat. Naast het thema energie en klimaat werken we, programmatisch, aan de thema's circulaire economie, voedsel en asbest.

Buitengebied

Door de stikstofimpasse is het voor (veehouderij)bedrijven momenteel moeilijk om het bedrijf uit te breiden. Daar staat tegenover dat de stikstofimpasse ook kansen biedt voor verandering en innovatie.

Inmiddels is ook de uitvoering van de Regiodeal Foodvalley gestart, waarmee een impuls wordt gegeven aan de landbouwtransitie. Naar verwachting worden in 2020 grote stappen gezet in innovatie van emissiereductie, circulair veevoer en gezonde bodems. Binnen de netwerkorganisatie landbouwtransitie (Salentein) werken partners uit de agroketen samen aan een toekomstbestendige en duurzame agrarische (primaire) sector. De uitvoering van het Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij (luchtkwaliteit) loopt de komende drie jaar grotendeels via de Regiodeal Foodvalley. De uitvoering van de Voedselvisie gebeurt door Salentein.

De toekomstbestendige primaire sector en een gezonde leefomgeving krijgen in 2020 verder vorm via onder andere de 'stoppersregeling ammoniak' en de warme sanering varkenshouderij. Het verder opschonen van het vergunningenbestand zal een betrouwbaarder beeld gaan geven van de luchtkwaliteit.

De energietransitie leidt tot flinke ruimtedruk in het buitengebied, in de vorm van eventuele windmolens, zonnevelden en mestvergisting. Ook is de verwachting dat, als gevolg van maatregelen om uit de stikstofimpasse te komen, het buitengebied, zeker bij Natura 2000 gebieden, anders ingericht gaat worden. Daar liggen wellicht ook mogelijkheden voor nieuwe verdienmodellen.

Ontsierende leegstand en crimineel gebruik (ondermijning) wordt vanaf 2020 verder tegengegaan met het vernieuwde Regionale programma Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Ondermijning wordt bestreden door een project onder de vlag van het keurmerk veilig ondernemen in het buitengebied. De aanpak van ondermijning (de vermenging van de boven- en onderwereld) is momenteel één van de belangrijkste veiligheidsopgaven.

Recreatie en toerisme

Het programma Vitale Vakantieparken richt meer aandacht op toekomstgerichte herstructurering (verbetering) van parken. Hier ligt ook een relatie met de aanpak van criminaliteit en ondermijning.

Recreatie en toerisme zijn belangrijke pijlers van de Barneveldse economie. We willen een toeristisch aantrekkelijke gemeente zijn met voorzieningen voor recreanten, toeristen en inwoners. Evenementen dragen bij aan de beleving van inwoners en bezoekers. We willen daarom een gevarieerd, gedifferentieerd en aantrekkelijk aanbod aan evenementen.

Organisatoren kunnen ondersteuning van de gemeentelijke accountmanager stimuleren evenementen verwachten in de contacten met de gemeente en andere organisatoren. Daarbij sluiten we niet de ogen voor mogelijke overlast die evenementen kunnen veroorzaken. We verwachten dan ook van organisatoren dat ze toezicht houden bij evenementen.

Veranderende dienstverlening

Het belang van participatie in de gemeente is onomstreden en de meerwaarde wordt door alle betrokkenen gezien. Uit aanbevelingen van de raads werkgroep Burgerparticipatie blijkt dat planmatiger met participatie om kan worden gegaan. Hierbij is belangrijk om vanuit een duidelijk afwegingskader te werken en te bepalen wat er aan capaciteit, expertise, tijd, en voorzieningen nodig is om tot goede participatie te komen.

De rol van de organisatie, maar ook van het bestuur, verandert. We willen integraler, programmatischer en gebiedsgericht werken. De organisatie is gastvrij, wendbaar, ondernemend en verbindend. Medewerkers nemen initiatief, durven te experimenteren en het gemeentebestuur en de gemeenteraad durven los te laten.

We brengen in beeld welke dienstverlening past bij de veranderende organisatie van de gemeente. We willen voor de inwoners zo kort mogelijke procedures, heldere beslissingen, zo snel mogelijk duidelijkheid en antwoord op vragen.

D) Financiële begroting

Zoals opgemerkt presenteren wij een meerjarig sluitende begroting. Dit betekent dat de ambities in de Kadernota voor dit jaar niet te hoeven worden bijgesteld. Wij plaatsen hierbij een aantal kanttekeningen.

Economische groei

In de troonrede en miljoenennota heeft het kabinet gemeld dat de economische vooruitzichten voor volgend jaar nog altijd positief zijn. Niet eerder hadden zoveel mensen betaald werk. De werkloosheid is laag. In onze gemeente is het aantal WW gerechtigden 1,4% van de beroepsbevolking (landelijk 2,6%). Dit is 13% lager dan dezelfde periode een jaar eerder (cijfers UWV augustus 2019). Zowel de ramingen van de groei van werkgelegenheid als de koopkracht laten voor het komend jaar nog plussen zien.

De verwachting is dat de komende jaren een fase van gematigder groei komt. Onze internationaal georiënteerde economie is kwetsbaar voor verstoringen op de wereldmarkt, vooral als gevolg van handelsconflicten. Ook werpt de dreigende brexit zijn schaduw vooruit. Dit zal ook voor bedrijven in de gemeente Barneveld gelden.

Sociaal domein

Het begrotingsresultaat voor 2020 laat een nadelig saldo zien van € 252.000. De belangrijkste oorzaak hiervoor ligt in hogere uitgavenniveaus in de drie hoofdgroepen van het sociaal domein (€ 3,2 miljoen): de WMO, jeugdhulp en de participatiewet. Dit is een landelijke tendens die aanleiding heeft gegeven voor de VNG om te lobbyen over verhoging van het macrobudget (zie onder lobby VNG).

Zoals opgemerkt zijn bij de Kadernota 2020-2023 maatregelen getroffen om vanaf 2020 een sluitende begroting mogelijk te maken. Echter de aard van de open einde regelingen, in combinatie met het laagdrempelig organiseren van ondersteuning, laten voor 2020 (en verder) een substantieel hoger uitgavenniveau zien in het sociaal domein. Daar komt de genoemde ingreep vanuit het Rijk in het sociaal domein (invoering abonnementstarief) bij, met mogelijke financiële consequenties.

De hogere inkomsten en uitgaven zijn, voor zover nu bekend, in de meerjarenbegroting verwerkt. Mogelijk dat de uitgaven nog verder stijgen, bijvoorbeeld als gevolg van de groei van de gemeente.

Extra middelen jeugdhulp

Voor de jeugdhulp heeft het ministerie voor de jaren 2019, 2020 en 2021 extra middelen beschikbaar gesteld en aanvullend onderzoek aangekondigd naar de hoogte van een passend budget. Op basis hiervan hebben het ministerie en de financieel toezichthouders bepaald dat, onder voorwaarden, de incidentele middelen structureel geraamd mogen worden. Dit hebben wij in deze begroting toegepast.

Lobby VNG verhoging macrobudget sociaal domein

Vanwege de tekorten in het sociaal domein lobbyt de VNG om de macrobudgetten te verhogen. Het spreekt voor zich dat wij de ontwikkelingen van de herverdeling en discussies rondom het macrobudget scherp blijven volgen. Wij hebben vanuit de gemeente beperkte invloed op de budgettering, behalve een doelmatige een efficiënte uitvoering. De kosten en bekostiging van gemeenten worden voor een belangrijk deel beïnvloed door het beleid van het Rijk, zoals invoering van het abonnementstarief in de WMO, 'trap-op, trap-af'-mechanieken van het accres.

Groei gemeente

De extra accessen uit het gemeentefonds zijn onder meer een voortvloeisel van het door de VNG met het Rijk gesloten bestuursakkoord. Dit heeft ook betrekking op andere ambities, onder andere water, klimaat, energie. Bij de middelen uit de algemene uitkering is rekening gehouden met groei van de gemeente. Om een meerjarig sluitende begroting te krijgen, zetten wij de extra middelen in principe in om de gestegen uitgaven binnen het sociaal domein te dekken. Dit kan op termijn consequenties hebben voor het realiseren van andere opgaven.

Grondexploitaties

Als gevolg van de stikstofimpasse zijn er door stagnatie in de bouw mogelijk gevolgen voor de grondexploitaties. Deze kunnen lagere winsten of verliesnemingen veroorzaken. Onvoorziene risico's binnen de grondexploitaties zijn meegenomen voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het risico van de stikstofimpasse is (nog) niet gekwantificeerd.

Accesssen

Wij verwachten hogere inkomsten uit de algemene uitkering, op basis van de septembercirculaire. De hogere accesssen, die bestemd zijn voor compensatie van het totaal van de gemeentelijke ambitie, zijn volledig opgenomen in de begroting. Hierbij is het uitgangspunt dat de ambities en bijbehorende uitgavenniveaus door het Rijk vanaf 2020 gerealiseerd worden. Wij merken op dat we in het verleden regelmatig geconfronteerd zijn met lager uitvallende uitgavenniveaus door het Rijk, waardoor de accesssen in negatieve zin bijgesteld werden.

Herverdeling middelen gemeentefonds

Met ingang van 2021 (publicatie bij de meicirculaire 2020) worden de middelen van het gemeentefonds anders verdeeld. Dit traject gaat alleen over herverdeling van bestaande middelen, niet over uitbreiding van het totale budget. De gevolgen hiervan kunnen voor onze gemeente zowel voor- als nadelig zijn. Dit is op dit moment niet in te schatten.

Opbrengsten precariobelasting in exploitatiebegroting

Tenslotte rekenen wij een deel van de opbrengsten uit de precariobelasting tot en met 2022 tot inkomsten in onze exploitatiebegroting. Zoals aangegeven in de Kadernota 2020-2023, zijn de bezwaren voor deze belastingoplegging ingetrokken. Een deel van de precariobelasting werd voorzichtigheidshalve gestort in de reserve 'precariobelasting'. Met het intrekken van de bezwaren vervalt het bestaansrecht van deze reserve. Wij stellen voor om de reserve in 2019 op te heffen en toe te voegen aan de algemene reserve. In deze begroting is gerekend op instemming met dit voorstel.

Groei voor groei

In de Kadernota is in de financiële meerjarenbegroting rekening gehouden met toenemende inkomsten uit de algemene uitkering en de OZB. Daar staan de extra uitgaven aan scholen, infrastructuur, sportcomplexen en andere voorzieningen tegenover. Deze maken onderdeel uit van de beleidstoevoegingen. Maar ook de areaaluitbreiding en het toenemende beroep op onze dienstverlening en (sociale) voorzieningen vragen om groei van reguliere budgetten. Hier is in de meerjarenbegroting geen rekening mee gehouden. Wel is in de Kadernota bepaald om voor de groei een stelpost van € 100.000 per jaar op te nemen.

Voor 2020 is dit bedrag over diverse budgetten verdeeld, als budgetverhoging als gevolg van areaaluitbreiding. Dit wordt in de financiële begroting toegelicht. Zoals in de Kadernota is aangekondigd ontvangt u een notitie 'groei-voor-groei', waarin de financiële effecten van de verwachte groei van de gemeente rekenkundig worden uitgewerkt.

Prognose meerjarenbegroting 2020-2023

Onderstaand treft u een resumerend overzicht van de uitkomsten van de meerjarenraming aan. De uitkomsten zijn afgezet tegen de meerjarenraming zoals die bij de Kadernota 2020-2023 is vastgesteld. In de financiële begroting vindt u een toelichting op de belangrijkste afwijkingen.

Meerjarenraming	bedragen x € 1.000			
	Begroting 2020	MJR 2021	MJR 2022	MJR 2023
Kadernota 2020 - 2023	186	27	- 23	73
Saldo Programmabegroting 2020	- 252	1.451	1.092	541

Conclusie

Uitgezonderd 2020, laten alle jaren een begrotingsoverschot zien. Op basis van deze uitkomsten verwachten wij in aanmerking te komen voor de lichtste vorm van financieel toezicht door de provincie.

E) Financiële positie

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen komt uit op een factor van 1,8. Dit is boven de optimale bandbreedte (1,2 – 1,6) en iets lager dan het niveau van de jaarverslaggeving 2018 (1,9). Dit houdt mede verband met de verwerking van het besluit bij de Kadernota 2020-2023 ten aanzien van de dekkingsmaatregel om € 20

miljoen uit de algemene reserve over te hevelen naar het stamkapitaal (reserve Nuon gelden). Ondanks deze verwerking heeft het weerstandsvermogen deze relatief hoge waarde, doordat, conform besluitvorming, het grootste deel van het jaarrekeningresultaat 2018, € 15,4 miljoen en, vooruitlopend op besluitvorming, de voorgenomen storting vanuit de opheffing van de reserve Precariobelasting (€ 7,8 miljoen), zijn toegevoegd aan de algemene reserve .

Het weerstandsvermogen moet mede worden beoordeeld in het licht van de solvabiliteit. De beschikbare weerstandscapaciteit maakt hier onderdeel van uit. De solvabiliteit (zie paragraaf 2.6) bevindt zich boven de minimale streefwaarde, maar onder de gewenste streefwaarde. Het is daarom verstandig geen specifieke besluiten te nemen die het weerstandsvermogen omlaag brengen.

Balansprognose en financiële ratio's

Wij beoordelen de financiële positie van de gemeente Barneveld niet alleen op basis van het weerstandsvermogen en het begrotingsresultaat, maar ook op basis van de solvabiliteit en de netto-schuldquote gebaseerd op een meerjarenbalans prognose. In paragraaf 2.6 is een meerjarenbalans opgenomen. Graag verwijzen wij u hiernaar.

In deze begroting zien we dat de solvabiliteit, ten opzichte van de jaarverslaggeving 2018 stijgt, richting de gewenste waarde van 30% (2020: 25% was in 2018: 23%). De netto schuldquote ontwikkelt zich nadelig ten opzichte van 2018 (2020: 151%, was in 2018: 131%). In 2018 was er echter sprake van een incidentele uitschieter in de inkomsten vanuit de grondexploitatie waardoor de netto schuldquote laag uitkwam. De ontwikkeling is positief ten opzichte van andere jaren (2017: 188%; 2016: 184%). Dit heeft vooral te maken met een stijging van onze inkomsten en een positieve ontwikkeling van de gronduitgifte. Voor een nadere toelichting en definities van deze financiële kengetallen verwijzen wij u graag naar paragraaf 2.6.

Deze positieve ontwikkelingen zullen zich moeten bestendigen. De komende jaren blijven de financiële kengetallen de aandacht vragen. Onze ambities gaan namelijk gepaard met investeringen, hierdoor kan bijvoorbeeld de netto schuldquote de komende jaren nog gaan stijgen.

F) Beleidstoevoegingen

Voor het uitvoeren van verschillende beleidsambities is ook voor 2020 voorzien in een aantal beleidstoevoegingen. In vergelijking met de vastgestelde Kadernota 2020-2023 en de Programmabegroting 2019 is er één aanvullende beleidstoevoeging opgenomen in 2020, namelijk voor de groene slinger Voorthuizen (Zuidelijke koppelaar). In bijlage 2 treft u de volledige lijst met voorstellen tot beleidstoevoegingen aan. Hierbij is onderscheid gemaakt in voorstellen met structurele- en incidentele lasten.

G) Tarieven

In de Kadernota 2020-2023 is besloten tot een gematigde tarief ontwikkeling, uitgezonderd de OZB op niet-woningen. In deze Programmabegroting is conform het raadsbesluit rekening gehouden met de verhoging van de OZB tarieven voor de niet-woningen met 25%.

In de Programmabegroting 2019 is gesignaleerd dat de afvalstoffenheffing door verschillende kostenontwikkelingen onvoldoende kostendekkend was. Daarbij is voorgesteld om het tarief van de afvalstoffenheffing trapsgewijs te verhogen. In 2019 is het tarief met 5,4% verhoogd om daarmee naar een kostendekkendheid te komen van 92%. Wij stellen voor om in 2020 de volgende stap te maken door het tarief in 2020 met 5% te verhogen. Hiermee wordt bijna 100% kostendekkendheid bereikt (zie voor een verdere toelichting paragraaf 1)

Daarnaast stellen wij voor om onze andere belastingen en tarieven te verhogen op basis van het vijfjaarsgemiddelde inflatiepercentage. Dat is voor 2020 1,0%. Bij tarieven streven wij naar een kostendekkend tarief, waarbij wij zonedig een geleidelijke tarief ontwikkeling voorstaan. Dit betekent dat wij, in afwijking van de algemene 1,0% verhoging, een tarief ontwikkeling van 1,5% toepassen bij de rioolheffing (conform het vastgesteld GRP).

De tarieven van de grafrechten verhogen we met 7,0% (conform de notitie besproken in de raad van juli 2018). De tarieven voor de reclamebelasting en precariobelasting blijven onveranderd.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
H.F.B. van Steden dr. J.W.A. van Dijk